

Omwonendenbijeenkomst 19 april 2021

Locatie: gemeentehuis Rhenen

Aanwezigen:

Bewonerscoöperatie Rhenen i.o.: Paul Nagtegaal

Solarfields: Sander Leone, Jetse Derks, Marjolein Verhagen

Gemeente Rhenen: Jolanda de Heer (wethouder), Annette Roks, Inez Kerkhof, Jetteke Boeschoten

Omwonenden: mevr. M. Veenendaal, dhr. L. Verheijde, mevr. I. Veenendaal, dhr. R. van Zuijlen, dhr. R.J. van Veen, dhr. M. van Son, dhr. G.J. Koomen, mevr. G. Koomen, dhr. J. van der Sluis, mevr. C. van der Sluis, dhr. H van der Glind, dhr. G. Gosselink, dhr. E. van de Zande, dhr. J. Groeneveld, mevr. L. van der Kraats, dhr. G.J. Kaspers

## 1. Welkomstwoord en voorstelronde

Paul Nagtegaal heet iedereen welkom namens initiatiefnemers Bewonerscoöperatie Rhenen i.o. en Solarfields en bedankt de gemeente Rhenen dat deze avond in het gemeentehuis plaats mag vinden. Vervolgens stelt iedereen zich even voor.

## 2. Energie-opgave gemeente Rhenen

Wethouder Jolanda de Heer verzorgt een presentatie en heet allereerst iedereen welkom. Omdat zij namens de gemeente Rhenen spreekt, komt in onderstaand gedeelte regelmatig de 'we'-vorm voor. Zij benoemt dat aanwezigen hun woonomgeving waarderen en er belang bij hebben dat de omgeving mooi blijft. Jolanda kan zich voorstellen dat de omwonenden verontwaardigd zijn. Daarom wil de gemeente de omwonenden ook vanaf het begin af aan betrekken bij het initiatief.

Jolanda noemt de brief die o.a. namens de gemeente is verstuurd om omwonenden te informeren over het initiatief. Niet dat alles al in kannen en kruiken zou zijn. De gemeente werd namelijk op een gegeven moment betrokken bij het idee van de initiatiefnemers en vindt het, net als de initiatiefnemers, belangrijk om de omwonenden in een vroegtijdige fase te betrekken. Een aantal genodigden geeft aan die brief niet te hebben ontvangen. Er wordt afgesproken dat de brief als bijlage aan dit verslag wordt gevoegd.

Het idee van een zonneveld komt niet uit de lucht vallen. We gaan ervan uit dat we een klimaatprobleem hebben. In Parijs is besloten de duurzame opwek van energie naar voren te halen en de vervuilende opwek steeds meer naar de achtergrond te verplaatsen. De gemeente Rhenen heeft de ambitie om in 2040 energie neutraal te zijn. Dit betekent net zoveel energie duurzaam opwekken als verbruiken. Er zijn allemaal ambities, visies en afspraken. En als het dan concreet wordt, dan wordt het spannend.

We zijn in Rhenen nog maar net bezig met onze zoektocht en we lopen tegen van alles aan. We hebben natuur, agrarische grond, ruimte nodig om te wonen, te werken. Dit kost allemaal ruimte. Er is een concurrentiestrijd gaande om de vierkante meters. Hoe kunnen we aan alle aspecten recht doen en de opgave invullen?

We doen ook al heel veel. We zetten middelen en menskracht in om energie te besparen. Er vragen steeds meer mensen een warmtescan en/of een duurzaamheidslening aan. Er lopen programma's voor zonnepanelen op dak. Want zonnepanelen op daken komt voor ons op de eerste plaats. Bij het concreet maken lopen dakeigenaren tegen vragen aan die nog niet zijn opgelost. Is het dak geschikt? Is het financieel haalbaar? Krijg ik het dak nog verzekerd?

Vanuit de SGP is er een motie ingediend om geen zonnepanelen op landbouwgrond toe te staan, totdat hier beleid voor is geschreven. Dit heeft ons geholpen om zogenaamde 'cowboys' tegen te houden, die graag geld wilden verdienen aan zonnevelden.

We hebben een beleidskader voor zonnepanelen op land geschreven. Het beleidskader is vastgesteld op 23 maart 2021. Hiervoor hebben we gebruik gemaakt van de input die tijdens drie inwonersavonden is gegeven en van de resultaten van een enquête via 'Rhenen Spreekt'. We hebben ook voorbeelden van kaders in de regio bekeken om te bepalen wat haalbaar is.

We hebben een Routekaart geschreven. Deze is vastgesteld in februari 2020. De Routekaart maakt ons duidelijk wat er allemaal moet gebeuren om energie neutraal te zijn in 2040. Het blijkt dat het nodig is om ook op andere manieren energie op te wekken, ook al zouden alle geschikte daken in Rhenen, Elst en Achterberg vol liggen.

In het beleidskader voor zonnepanelen op land hebben we een zonneladder opgesteld. Hierin staat beschreven wanneer zon op land mogelijk is. Bij voorkeur van de gemeente is dit de laatste stap. Eerst zon op dak, zonnepanelen als overkapping over een parkeerplaats, op restgrond. In het laatste geval op agrarische grond. Diep in ons hart willen we dat allemaal liever niet.

In de gemeenteraad is er gesproken over het Binnenveld. Er is best een discussie geweest. Het eindoordeel is dat het Binnenveld beschikbaar blijft voor boeren, behalve een deel ten zuiden van de Lawickse Allee (N225). In de Regionale Energie Strategie heeft zon op agrarisch land niet de voorkeur, maar het is ook niet uitgesloten. De totale oppervlakte voor zonnevelden op agrarisch land wordt wel gemaximeerd.

Er werd een vraag gesteld of kernenergie is opgenomen als optie in de Routekaart. Jolanda legt uit we wel naar kernenergie en andere innovaties kijken, maar dat dit nog geen haalbare optie is voor 2040.

Hierna volgde een intermezzo over één van de grondeigenaren, de heer Bonnema. Jolanda vertelt dat hij kenbaar heeft gemaakt dat hij grondeigenaar is en dat hij zich van stemming heeft onthouden bij de stemming over het Beleidskader voor zonnepanelen op land. Jolanda vertelt ook dat zij geen contact opneemt met Bonnema over dit initiatief. De omwonenden vertellen dat Bonnema een boer bedreigt met een rechtszaak als hij zijn grond niet verkoopt en met het laten aflopen van het pachtcontract. Ook vinden ze het raar dat het 'eerste stuk grond' van Bonnema nu opeens van de kaart is. Blijkbaar zijn er verschillende kaarten van het gebied in omloop. Bij het verslag komt een kaartje met de percelen die tot het initiatief behoren.

Gezien onze eigen beleidskaders en de inspanning die we doen in de regio voor de Regionale Energiestrategie zijn wij als gemeente bereid om te kijken of het initiatief van Solarfields en bewonerscoöperatie Rhenen i.o. hier past. Om het initiatief langs de lat te leggen.

De omwonenden reageren met de opmerking dat ze pas laat over het initiatief hebben gehoord. Initiatiefnemers en de gemeente hopen met deze avond voldoende informatie te delen om te laten zien dat de omwonenden vanaf het begin van de omgevingsdialoog betrokken zijn en worden. Dit komt ook bij punt 3 aan de orde.

Omwonenden geven hun belang voor het gebied nog aan. "We zijn er niet voor niks gaan wonen. Het is gewoon een natuurgebied met boommarters, kerkuilen en dassen. Een van de omwonenden ziet elke dag vossen".

De omwonenden hebben al hun vragen gebundeld. Er wordt beloofd dat wanneer er geen tijd meer is om alle vragen mondeling te beantwoorden, dat de vragen schriftelijk beantwoord zullen worden.

### 3. Initiatief Zonnepark Remmerden

Paul Nagtegaal vertelt over de stappen die nodig zijn in het proces van het initiatief om te komen tot een zonnepark. Het begint bij de **omgevingsdialoog**. Het proces van de omgevingsdialoog is gestart met gesprekken met de direct omwonenden en nu dan deze avond voor omwonenden. Ook is de gemeenteraad op de hoogte gebracht en het initiatief is besproken met Werkgroep Milieubeheer Rhenen (WMR). Vervolggesprekken met omwonenden, belanghebbenden inzake natuurwaarden, provincie Utrecht, WMR, vakdisciplines van de gemeente en inwoners van Rhenen moeten nog plaats vinden.

Paul vertelt dat het gebied een NNN-gebied (Nederlands Natuur Netwerk) is en dat er daarom ook rekening gehouden moet worden met de natuurwaarden. Hij vertelt dat er een veldbezoek is georganiseerd om te kijken hoe het gebied eruitziet. Omwonenden reageren dat zij hier pas de avond ervoor een uitnodiging voor hebben gehad. Paul geeft aan dat belangstellenden in het vervolg eerder op de hoogte worden gebracht en worden uitgenodigd. Maar geeft ook aan dat het veldbezoek dient om informatie te verkrijgen die meegenomen kan worden in de gesprekken over ecologie en landschappelijke inpassing en dat er nog volop de mogelijkheid zal zijn om het gesprek hierover aan te gaan.

Op een gegeven moment zal de dialoog met alle inwoners en ondernemers in Rhenen gevoerd worden over bijvoorbeeld mede-eigenaarschap.

Het belang van lokaal eigenaarschap wordt besproken. Lokaal eigenaarschap is belangrijk om te voorkomen (zoals in een uitzending van Lubach te zien was) dat lokaal de lasten van in dat geval windmolens worden ervaren, een partij als Vattenfall de subsidie krijgt en Microsoft de energie voor een naastliggend datacenter gebruikt. De lokale omgeving profiteert niet van het rendement.

Het mede-eigenaarschap wordt vormgegeven door een coöperatie. Er wordt een vraag gesteld hoe de zeggenschap bij de coöperatie is geregeld. Is dit per lid of per aandeel. Paul geeft aan dat alle leden in gelijke mate stemrecht hebben en dat daarmee zeggenschap per lid wordt geborgd.

Vervolgens geeft Paul de planning van een zonnepark aan. Eén van de eerste stappen is het voeren van de omgevingsdialoog en het initiatief kenbaar maken in gesprekken met de omgeving, de bedrijven van Remmerden en de inwoners. Vervolgens kan er een omgevingsvergunning worden aangevraagd. Met een vastgestelde omgevingsvergunning kan SDE++ subsidie worden aangevraagd. Daarna zijn pas stappen rondom belangstellingsregistratie, financiering, werving, inkoop met uiteindelijk realisatie aan de orde.

#### **4. Ruimte voor vragen**

Hierna is er gelegenheid voor vragen en opmerkingen.

Er wordt een vraag aan Solarfields gesteld wie de grondeigenaren zijn en waarom ze er niet bij zijn. Sander Leone geeft vanuit Solarfields aan dat de drie grondeigenaren hebben gevraagd of Solarfields hen wil vertegenwoordigen. Solarfields is ook de initiatiefnemer. Solarfields heeft, zoals ze voor heel Nederland doen, op de kaart gekeken naar mogelijk geschikte stukken grond en de grondeigenaren benaderd. De gegevens over de eigenaar van een stuk grond zijn openbaar en via het kadaster op te vragen.

Er wordt een vraag gesteld waarom de gemeente niet zelf investeert, bijvoorbeeld in zonnepanelen op daken of langs het spoor. Jolanda geeft aan dat de gemeente hier de middelen niet voor heeft en dit overlaat aan initiatiefnemers.

Er komt een discussie over het uitsluiten van het Binnenveld. De omwonenden vinden het onbegrijpelijk dat een gebied van ruim 1.300 ha groot wordt uitgesloten en dat er dan ten westen van Rhenen 61 ha moet komen. De gemeente antwoordt dat de routekaart 61 ha als de totale oppervlakte voor heel Rhenen aangeeft; niet alleen in Remmerden.

De omwonenden vragen zich af of dit sowieso wel past. Jolanda geeft aan dat de gemeente zelf ook in een leerproces zit en het beleidskader na een jaar evalueert. Als dan blijkt dat het Binnenveld toch nodig is, kan het beleidskader hierop worden aangepast. Er wordt aangegeven dat er tijdens de raadsvergadering door diverse mensen wel ruimte werd gezien aan de randen van het Binnenveld en dat dit van tafel is geveegd.

Er werd geopperd dat zonnevelden bij Achterberg in het Binnenveld plan A was, zonnevelden bij Remmerden plan B en gevraagd of er een plan C is. Jolanda geeft aan dat er geen plan A, B of C is.

*Redactionele aanvulling: Er wordt niet alleen naar het gebied Remmerden gekeken voor de realisatie van een zonnepark. Er wordt ook gekeken naar andere gebieden voor de mogelijkheden van een zonneveld. Ook is de Bewonerscoöperatie Rhenen i.o. met de gemeente (en een andere commerciële partij) in gesprek over zon op een restgrond locatie.*

Jolanda geeft aan dat het Binnenveld wel in de Regionale Energiestrategie (RES) is opgenomen als onderzoeksgebied voor windenergie. De omwonenden geven aan dat vorig jaar tijdens de inwonersavonden over de RES door de inwoners van Rhenen, Achterberg en Elst vooral is gekeken naar Remmerden, vanuit de NIMBY-gedachte. Ze vragen zich af waarom zij niet waren uitgenodigd. Jolanda vertelt dat iedereen was uitgenodigd, dat de uitnodigingen in de krant hebben gestaan, via social media zijn verspreid en dat er posters zijn opgehangen. Hetzelfde geldt voor het onderzoek via Rhenen Spreekt. Daar kan ook iedereen zich voor inschrijven.

Er volgt een discussie over de natuurwaarde van het gebied. Er wordt aangegeven dat er veel natuurorganisaties moeten worden betrokken om de vraag te beantwoorden of het zin heeft om door te gaan met het initiatief. De gemeente had zelf ook kunnen weten dat de natuurwaarde hoog is en men vraagt zich af waarom Stichting Het Utrechts Landschap niet is betrokken. Annette geeft aan dat we inderdaad eerst allerlei onderzoeken hadden kunnen doen en met partijen hadden kunnen praten, voor het informeren van de omwonenden.

Maar dan zouden de omwonenden terecht stellen dat ze pas laat betrokken zijn. De gemeente heeft er samen met de initiatiefnemers voor gekozen om eerst de omwonenden te informeren over het initiatief en het verdere proces en om pas daarna onderzoek te doen en in gesprek te gaan met belanghebbenden voor natuurwaarden.

Er wordt door de omwonenden de wens uitgesproken om de energieverplichting eerlijk aan te pakken volgens “fair share”. Dus niet alleen opwekken bij Remmerden.

Aan Solarfields wordt de vraag gesteld welke subsidie ze aan willen vragen. Dit is de SDE++ subsidie.

Het WOB-verzoek wordt besproken. De omwonenden zijn eigenlijk op zoek naar stukken waaruit voorkennis van de heer Bonnema blijkt. Dit gaat terug tot de tijd van Joost van Oostrum.

Wat betreft één van de omwonenden mag Paul ingeschakeld worden om het aantal zonnepanelen op de daken op Remmerden een boost te geven.

## **5. Vervolgstappen en afspraken**

De omwonenden overhandigen hun verzamelde vragen aan de initiatiefnemers en gemeente Rhenen. De vragen zullen worden beantwoord in een bijlage bij dit verslag. Het veldbezoek wordt uitgewerkt in een bespreekrapport. Dit bespreekrapport wordt aan de omwonenden beschikbaar gesteld, waarna de omwonenden voor verdere bespreking weer worden uitgenodigd. Op basis van het bespreekrapport voor landschappelijke inpassing worden gesprekken gevoerd met provincie, gemeente, WMR en andere natuurorganisaties. Ook wordt een avond voor de bedrijven van Remmerden georganiseerd. En in een later stadium voor de inwoners.

## 6. Afsluiting

Paul bedankt iedereen voor de inbreng en sluit de avond af, zodat iedereen op tijd voor de avondklok thuis kan zijn.

*Redactionele aanvulling:*

*Meer informatie over de RES is te lezen via [www.resfoodvalley.nl](http://www.resfoodvalley.nl)*

*Meer informatie over Rhenen Spreekt via [www.rhenenspreekt.nl](http://www.rhenenspreekt.nl)*

Bijlagen:

1. Brief van gemeente aan omwonenden
2. Kaart gebied initiatief Zonnepark Remmerden
3. Presentatie
4. Beantwoording vragen omwonenden

*Redactionele aanvulling bij Bijlage 1*

*De brief van de gemeente Rhenen is als bijlage toegevoegd aan het verslag. Het in de brief genoemde mailadres is inmiddels vervangen door [paul.nagtegaal@zonneparkremmerden.nl](mailto:paul.nagtegaal@zonneparkremmerden.nl).*

## Bijlage 2

Percelen voor het initiatief Zonnepark Remmerden:

